

Palvelut ja resurssit -lautakunta 30.10.2023 § 31

§ 31

Asiaksmaksujen ja omaishoidon tuen harmonisoinnin vaikutusten seuranta hyvinvointialueella

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Pälve Matias
Jansson Hermanni

Päätösehdotus

Palvelutuotannon johtaja Pälve Matias

Palvelut ja resurssit -lautakunta päättää merkitä tiedoksi asiaksmaksujen ja omaishoidon tuen harmonisoinnin vaikutusten tilannekatsauksen.

Käsittely

Asiaksmaksupäällikkö Jansson esitteli asiaa kokouksessa.

Palvelualuejohtaja Paananen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.50.

Talousjohtaja Rajahalme poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.51

Päätös

Palvelut ja resurssit -lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Aluevaltuusto on kokouksessaan 13.12.2022 § 88 päättänyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä osoittaa aluehallitukselle hallintosäännön 25 § mukaisen toiveen, että palvelut ja resurssit -lautakunta seuraa, mitä vaikutuksia asiaksmaksujen ja tukien harmonisoinnilla on alueen asukkaille ja valmistelee tarvittaessa korjaavia toimia.

Sekä tukien että asiaksmaksujen osalta vaikutuksia on vaikeaa arvioida täsmällisesti tässä vaiheessa vuotta. Tiedot ovat hajautuneet useisiin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin ja muihin tietojärjestelmiin. Lisäksi tietoja saadaan järjestelmistä paikoin puutteellisesti.

Omaishoidon tuen saajien määrässä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Tuen ja myöntämisperusteiden harmonisointi on kuitenkin työllistänyt ikääntyneiden palvelualueen henkilöstöä, koska kaikille tuensaajille on tehtävä uusi palvelutarpeen arvio kotikäynnillä sekä tehtävä uusi päätös omaishoidon tuesta. Tavoitteena on saada arvioinnit tehtyä vuoden 2023 aikana. Tästä johtuen osalle tuen saajista ei ole tullut vielä muutoksia palkkioon. Osana omaishoidon tukea omaishoitajille myönnetään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella kolme vapaavuorokautta kuukautta kohden. Osassa kuntia on aiemmin myönnetty ainoastaan kaksi vapaavuorokautta kuukaudelle. Omaishoitajan vapaajärjestelyjen ja terveystarkastusten harmonisoiminen on toistaiseksi kesken. Tukien harmonisointi on kiinteästi sidoksissa omaishoidon tuen myöntämisperusteiden harmonisointiin. Yksilövaikutus riippuu myös siitä,

kuinka paljon kunnan entiset myöntämisperusteet ovat poikenneet hyvinvointialueen myöntämisperusteista.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti alueen asiakasmaksuista ja asiakasmaksujen alentamisen ja maksuista vapauttamisen periaatteista vuodelle 2023 kokouksessaan 13.12.2022. Asiakasmaksujen osalta yhdenmukaistaminen koski kaikkia palvelualueita. Asiakasmaksujen määrissä oli hyvinvointialueen muodostaneissa kunnissa ja kuntayhtymissä eroja suhteellisen laajasti. Eroavaisuuksia oli paikoin myös asiakasmaksujen määräytymisen perusteissa.

Säännöllisissä palveluissa keskeiset muutokset kohdistuivat säännöllisen kotihoidon asiakasmaksuihin. Säännöllisessä kotihoidossa noudatetaan hyvinvointialueella tuntiperusteista hinnoittelua, mikä on ollut muutos aiempaan eräiden kuntien tuntiluokkiin perustuneeseen hinnoitteluun. Tuntiperusteinen hinnoittelu lisää palvelu- ja maksupäätösten tarvetta, kun palvelutarpeen vähäisistäkin muutoksista on tehtävä uudet palvelu- ja maksupäätökset. Tämä työllistää henkilöstöä sekä seniori-infossa että asiakasmaksupalveluissa. Lisäksi säännöllisen kotihoidon asiakasmaksuja harmonisoitiin siten, että maksut nousivat erityisesti Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueilla, muutamissa kunnissa eräiden tuntimäärien maksut laskivat vähäisessä määrin aiempaan verrattuna. Espoossa ja Kauniaisissa osa asiakkaista on halunnut vähentää palvelutuntien määrää nousseiden maksujen takia. Kotihoidon turva-avustamispalvelun maksut ovat eräissä kunnissa nousseet aiempaan verrattuna.

Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen hakemusten määrissä ei ole tähän mennessä ollut havaittavissa kasvua. Ennen hyvinvointialueen toiminnan alkamista alueen kunnissa vastaanotettiin yhteensä noin 450 hakemusta vuosittain. Syyskuun 2023 tilanteessa hyvinvointialueelle on saapunut vuoden alusta alkaen yhteensä noin 195 alentamisen tai perimättä jättämisen hakemusta.

Sosiaali- ja potilasasiamiehille tehtyjen, asiakasmaksuja koskevien yhteydenottojen määrässä on nähtävissä vähäinen nousu vuoden 2023 alusta lähtien. Yhteydenotot ovat tyypillisesti koskeneet maksuihin liittyvää neuvontaa tai tyytymättömyyttä asiakasmaksun määräytymiseen. Myös käytetyn palvelun hinnoittelu, maksukatto ja asiakasmaksujen laskutus ovat teemoina näkyneet yhteydenotoissa.

Asiakasmaksua tai asiakasmaksulaskua koskevia oikaisuvaatimuksia on tammi-elokuussa 2023 saapunut aluehallituksen yksilöasioiden jaostoon noin 600 kappaletta. Jaostossa on kuitenkin samalla ajalla käsitelty vain 83 asiakasmaksua koskevaa oikaisuvaatimusta. Tyypillisesti oikaisuvaatimuksen kohteena on ollut terveydenhuollon tasasuuruista maksua koskeva lasku, joka on kuitenkin ollut oikean suuruinen ja koskenut sitä palvelua, jota asiakas on käyttänyt. Näin ollen asia ei välttämättä ole edennyt jaoston käsiteltäväksi saakka.

Asiakasmaksutuottojen toteuman osalta tietojärjestelmiin ja laskutuksen toteutukseen liittyvät haasteet ovat näkyneet poikkeamina suhteessa talousarvioon. Laskutuksen viiveet ovat paikoin aiheuttaneet haastetta arvioida tarkalla tasolla tulokertymän ennustetta. Poikkeuksia talousarvion mukaisessa tulokertymässä on osin kaikilla palvelualueilla.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria